

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2012

JĘZYK LITEWSKI

POZIOM PODSTAWOWY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2012

Część I

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie pisanego tekstu. Literatūrologė Audinga Peluritytė kalbasi su prozininke ir dramaturge Laura Sintija Černiauskaite.

Zadanie 1. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie metaforycznego znaczenia wyrazów II/12
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

žvilgsnis „slenka” puslapiais; tekstai magnetizuoja

1– už pateiktą vieną pavyzdį

Zadanie 2. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Pvz., rašytoja savo ligšiolinė kūryba parodo, kad jos knygos yra vertingos, įdomios, intriguojančios ir skaitomos. Jos kūryba yra neeilinė ir, kritikės nuomone, bus ir ateityje patraukli bei noriai skaitoma.

1 – tik už ligšiolinės kūrybos apibūdinimą

Zadanie 3. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Pvz., rašytojo išbandymas – būti skaitomam ir pripažintam, kai rašo lyg vien sau, rašo iš širdies apie tai, kas jam teikia įkvėpimo ir kūrybinį pasitenkinimą, o ne tai, kas reikalinga kitiems, visuomenei, kas tinka situacijai, epochai.

1– pvz. jeigu atsakyta tik vienu argumentu.

Zadanie 4. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Przykład poprawnej odpowiedzi:

L.S. Černiauskaitė joms iš esmės pritaria, tačiau dar priduria, kad rašytojas, kuris jaučiasi reikalingas, neužsiskleidžia tik savo kūryboje, yra visuomeniškas, naudingas, gyvena intensyviau.

1– jeigu atsakymas neišsamus, pvz.: „pritaria”

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odtworzenie informacji sformułowanej wprost II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Pvz., rašytoja kūryboje vadovaujasi kūrybiniu įkvėpimu, kūrybinėmis jėgomis, rašymo pačiai sau, intuicija, nors nepriskiria savęs intelektualams.

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Tekstas, parašytas penkiolikmetės autorės, buvo menko literatūrinio lygio, iš esmės tai dar nebuvo literatūros kūrinys.

Zadanie 7. (0–1)

Korzystanie z informacji	Oddzielenie informacji od opinii II/22
--------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Pvz., rašytoja intriguoja skaitytoją, leidžia jam suprasti tai, ko iš tikrųjų nebuvo. Apysaka „Penkiolikmetė“ skaitytojams atrodo biografinė, bet taip nėra.

Zadanie 8. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie metaforycznego znaczenia sformułowań II/12
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Tai laiko ir patirties distancija. Į tą patį kūrinį žvelgiama brandesniu žvilgsniu, po tam tikro laiko įnešami tam tikri korektyvai.

Zadanie 9. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Rašytojas sukuria savo kūrinį, rūpinasi juo, koreguoja, taiso, brandina panašiai kaip motina pagimdo, užaugina, rūpinasi, auklėja savo vaiką.

1– pvz. jei atsakyme pateiktas tik vienas argumentas

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Poprawna odpowiedź:

d) rašytoja džiaugėsi ir nerimavo išleisdama savo kūrinį

Zadanie 11. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Tai yra savotiškas maištas prisiminus neseniai išgyventus tarybinius laikus, kai viskas buvo daroma kolektyviškai, kai individui nebuvo leidžiama vystytis kaip asmenybei; tam turėjo įtakos ir jų tėvų karta.

1– pvz. jeigu nurodyta tik viena sąsaja su tarybiniais laikais

Zadanie 12. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie metaforycznego znaczenia wyrazu II/12
--------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Šiame kontekste žodis „genai” turi perkeltinę reikšmę – mentalitetas, mąstymas, pasaulėžiūra.

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Rašytoja vertina postmodernumą kaip uždarą, laikiną reikškinį, kuris neteikia jokių vertybių. Tai tik meno raiškos forma. Žmogus savo esybėje trokšta vertybių harmonijos ir todėl kūrėjai remiasi konstruktyviomis formomis. Rašytoja prilygina šiandienos žmogų antikiniam.

1– jei atsakyta tik į vieną klausimo dalį.

Zadanie 14. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu II/20
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Publicistiniam stiliui.

Część II

Obszar standardów	Opis wymagań
Tworzenie informacji	Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu III/1; III/2; III/7; III/9; III/11; III/12; III/13

1 tema: Teigiamas ir neigiamas pasakotojos darbo su vaikais patirties lygmenys V. Juknaitės Išsiduosi. Balsu. Aptarkite šią temą remdamiesi čia pateiktomis ištraukomis ir visu kūriniu.

1.Temos argumentavimas	Nr	Kriterijai	Balai Maks. 22
	1	Parašytas įvadas ➤ Rašytoja akis į akį susiduria su gyvenimo realybe, jaučia pilietinę pareigą ir atsakomybę ➤ Etinis angažavimasis ženklina rašytojos kūrybą ➤ V.Juknaitė organizuoja beglobių vaikų vasaros stovyklas	0-1-2-3
	2	Atpažintas kūrinio žanras, tema, laikas ➤ Esė vaizduojami nužemintųjų ir nuskriaustųjų, benamių vaikų likimai pokomunistinėje tikrovėje ➤ Rašytoja užmezga ryšį su gatvės vaikais, palaiko tuos ryšius, bando juos išsaugoti	0-1-2-3
	3	Teigiamas patirties lygmuo susijęs su pasakotojos darbu su vaikais ➤ Pasakotoja užsiima beglobiais vaikais geranoriškai, vedama rūpesčio jiems padėti ➤ Perteikdama jiems gerį užmezga emocinį ryšį, atveria jų jautrumą, patiria meilę. ➤ Rašytoja ragina pabandyti sunkiomis gyvenimo aplinkybėmis gyventi kitaip ➤ Kūrinys paskatina surasti jėgų iš naujo kurti savo gyvenimą kai visko netenki ➤ Dalyvavimas vaikų gyvenime atveria rašytojai vieną tiesą: įgimta žmogaus orumo pajauta, yra nesunaikinama ➤ Vaizduojami vaikai kupini ambicijų, jaučia savivertę, jie nesileidžia būti pažeminami, jie išdidūs	0-1-2-3-4
	4	Vaikai rašytojos-pasakotojos gyvenimo atrama ➤ Vaikai išmoko rašytoją pasitikėti jais ir su viltimi žvelgti į ateitį ➤ Autorė vaikus iškelia aukščiau nei suaugusius ➤ Save rašytoja laiko silpnesne už viską ištvėriancius vaikus	0-1-2-3
	5	Pvz. neigiamas pasakotojos patirties lygmuo susijęs su organizuotomis valdžios struktūromis, su atšiauria realybe ➤ Suaugusiųjų pasaulis sudaro apysakoje priešpriešą vaikų pasauliui ➤ Beglobių vaikų klausimas valdininkams svarbus vien kaip formalumą atlikimas bei pasipelnymo šaltinis ➤ Suaugusieji valdo pasaulį, jie diktuoja kaip veikti, kaip elgtis, jie pagaliau susipainioja savo veiksmuose ➤ Administracijai nerūpi pats žmogus, o taisyklės, jos pačios sukurti tekstai, draudžiantys vaikams stovyklauti	0-1-2-3-

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Komisijos kaltinimai atrodo tragikomiškai, kaip neapgalvoti sprendimai ➤ Valdžiai taisyklės svarbesnės už žmonių santykius 	
	6	<p>Pvz., pasakotoja atsiduria tarp dviejų kardinaliai priešingų jėgų.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Iš vienos pusės nors ir trapus, bet palaikomas, pastovus ryšys su vaikais ➤ Iš kitos pusės racionaliai apgalvotas, destruktivus šantažas 	0-1-2
	7	<p>Padarytos išvados</p> <p>Išsamus apibendrinimas</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tai kūrinys apie sąmoningai kuriamą ir palaikomą žmogaus ryšį su žmogumi, apie žmogaus padorumą, jo išbandymą ➤ Apmaudas dėl to, kad visa griaušančios destruktivios jėgos ryšius tarp žmonių nutraukia ➤ V.Juknaitė žmogaus gyvenimą vaizduoja ne kaip malonią likimo dovaną, ji rašo apie tai, kas skauda, gąsdina, piktna. ➤ Sunkus beglobių vaikų socialinis klausimas – kaip žmogaus, bet ir visuomenės, atsakomybės (jausmo) išbandymas. <p>Neišsamus apibendrinimas</p> <p>Bandyamas apibendrinti</p>	0-1-2- 4 4
2. Kalba ir kompozicija		Kriterijai	Balai Maks. 27
a) Sintaksė ir fleksija			Maks. 9
		Sintaksė taisyklinga ir įdomi. Taisyklinga fleksija.	9
		Sintaksė ir fleksija taisyklinga	7
		Sintaksė ir fleksija iš esmės taisyklinga	5
		Yra klaidų, bet sintaksė ir fleksija nepažeidžia kalbos komunikatyvumo	3
b) Žodynas, frazeologija, stilius			Maks. 10
		Turtinas ir įvairus žodynas, taisyklinga frazeologija, lengvas, gyvas stilius	10
		Geras žodynas, taisyklinga frazeologija, komunikatyvus stilius	7
		Taisyklingas žodynas ir komunikatyvus stilius	4
c) Rašyba ir skyryba			Maks. 4
		Taisyklinga rašyba ir skyryba	4
		Pavienės rašybos ir skyrybos klaidos	2
		Yra daugiau rašybos ir skyrybos klaidų	1

d) Kompozicija		Maks. 4
	Funkcionalni, rišli, logiška kompozicija	4
	Trinarė rišli kompozicija – grafiškai matomos dalys	2
	Rišlus tekstas	1

**2 tema: Gamtos ir žmogaus ryšiai Antano Baranausko poemoje *Anykščių šilelis*.
Atskleiskite šią temą analizuodami pateiktas ištraukas ir visą kūrinį.**

1.Temos argumentavimas	Nr	Kriterijai	Balai Maks.22
	1	Parašytas įvadas. Pvz.: ➤ Žmogaus ir gamtos artumo tema lietuvių literatūroje ➤ A. Baranausko poemoje atskleistas žmogaus ir miško ryšys ➤ Apdainuotas Lietuvos gamtos grožis, liaudies taurumas, senovės Lietuva.	0-1-2-3
	2	Ankstesnio, senovinio Anykščių šilelio panorama ➤ Senųjų žmonių pasakojimuose išlikęs žaliuojantis šilas ➤ Įžanga – tarsi kaltinamasis aktas tiems, kurie žaliuojančius plotus pavertė plikomis pakalnėmis, išdegino girias. ➤ Patriarchalinės senovės ir dabarties kontrastas	0-1-2-3
	3	Folklorinių motyvų įvedimas ➤ Senovės lietuvių tikėjimas, kad žmonės pavirsta medžiais ➤ Eglės ir jos sūnų paveikslai Anykščių šilelyje ➤ Miškas prabyla, gelbsti žmones nuo bado	0-1-2-3
	4	Žmogus iškyla per gamtą, pačiame gamtos vaizde ➤ Miško pasaulyje kaip ir žmogaus gyvenime daug jausmų bei emocijų – tai džiaugsmas ir skausmas, meilė ir pavydas. ➤ Šilelio tyloje atsiveria nuščiuvusi žmogaus širdis, nutildžiusi žemiškuosius rūpesčius. ➤ Miškas leidžia įsiklausyti ne tik į giliausius gamtos slėpinius, bet ir į save	0-1-2-3
	5	A.Baranauskas žodžio meistras, suradęs tinkamų žodžių ir vaizdų, rodos, nenusakomai dvasinei būsenai nusakyti	0-1-2
	6	Sugriauta gamtos pusiausvyra gresia harmonijos praradimu, dvasiniu išsekimu. ➤ Poeto pasisakymas prieš atėjūnus, kurie pirmieji pradėjo niokoti gamtą ➤ Šventųjų girių – pagonybės židinių – naikinimas, tai patriarchalinės moralės, liaudies	0-1-2-3-4

		kultūros, nacionalinių tradicijų griovimas ➤ Atėjūnų priešprieša - senoliai, kuriems svetimas naikinimo, griovimo, alinimo bruožas ➤ Suniokojus gražųjį šilelį, sunaikinama ir jo „dvasią“	
	7	Padarytos išvados Išsamus apibendrinimas. Pvz.: ➤ Autorius pradeda abejoti Lietuvos ateitimi, laimingos dienos pasibaigė kaip graži legenda. ➤ Dabartiniame pasaulyje darnus žmogaus ir gamtos ryšys nutrūkęs ➤ „Anykščių šilelis” – tai dvasingo žmogaus odė gamtai ir perspėjimas žmogui, jog be gamtos žmogus išsigimsta, skursta. Neišsamus apibendrinimas Bandymas apibendrinti	0-1-2-4 4 2 1
2. Kalba ir kompozicija	Kriterijai		Balai Maks.27
a) Sintaksė ir fleksija			Maks.9
	Sintaksė taisyklinga ir įdomi. Taisyklinga fleksija.		9
	Sintaksė ir fleksija taisyklinga		7
	Sintaksė ir fleksija iš esmės taisyklinga		5
	Yra klaidų, bet sintaksė ir fleksija nepažeidžia kalbos komunikatyvumo		3
b) Žodynas, frazeologija, stilius			Maks.10
	Turtingas ir įvairus žodynas, taisyklinga frazeologija, lengvas, gyvas stilius		10
	Geras žodynas, taisyklinga frazeologija, komunikatyvus stilius		7
	Taisyklingas žodynas ir komunikatyvus stilius		4
c) Rašyba ir skyryba			Maks.4
	Taisyklinga rašyba ir skyryba		4
	Pavienės rašybos ir skyrybos klaidos		2
	Yra daugiau rašybos ir skyrybos klaidų		1
d) Kompozicija			Maks.4
	Funkcionali, rišli, logiška kompozicija		4
	Trinarė, rišli kompozicija – grafiškai matomos dalys		2
	Rišlus tekstas		1